

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALO ĮSTATYMO NR. XI-2053
11 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 11 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„11 straipsnis. Prekyba gamtinėmis dujomis SGD terminalo būtinąjo kiekio tiekimas

1. Siekiant užtikrinti SGD terminalo būtinąją veiklą, kaip nurodyta šio įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje, valstybės reguliuojamai elektros energijos ir (ar) šilumos energijos gamybai užtikrinti pirmumo tvarka privalo būti tiekiamos per SGD terminalą įvežtos gamtinės dujos.

2. 1. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyto įpareigojimo vykdymą SGD terminalo būtinąjo kiekio tiekimą užtikrina paskirtasis tiekėjas, vadovaudamasis šiame įstatyme ir Vyriausybės nustatytais reikalavimais. Paskirtąjį tiekėją Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis konkurso būdu paskiria Energetikos ministerija. Paskirtuoju tiekėju gali būti skiriama įmonė, kurioje valstybei tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso ne mažiau kaip 2/3 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų. Paskirtasis tiekėjas negali vykdyti veiklos, susijusios su energijos perdavimu ir (ar) skirstymu, taip pat kita paskirtojo tiekėjo veikla, jo valdymas ir organizacinė struktūra neturi prieštarauti veiklos gamtinių dujų sektoriuje atskyrimo ir nepriklausomumo reikalavimams.

3. Elektros energijos ir (ar) šilumos energijos gamintojai, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis paskirstomos remtinės elektros energijos gamybos apimtys ir (ar) kurių gaminamos energijos kaina yra valstybės reguliuojama (toliau – energijos gamintojai), nuo SGD terminalo eksploatavimo pradžios elektros energijai ir (ar) šilumos energijai gaminti sunaudojamų gamtinių dujų tiekimą privalo užsitikrinti tokia tvarka:

1) pagal sutartis su paskirtuoju tiekėju, kurių pagrindu energijos gamintojai perka SGD terminalo būtinąjį kiekį, kuris paskirstomas energijos gamintojams Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis, atsižvelgiant į energijos gamintojų gamtinių dujų poreikį kiekvienais metais;

2) įgyvendinus šios dalies 1 punkte nustatytą reikalavimą, likusiam energijos gamintojo gamtinių dujų poreikiui užtikrinti gamtinės dujos, vadovaujantis ekonominio naudingumo principu, tiekiamos dvišalių sutarčių su gamtinių dujų tiekėjais pagrindu ar įsigyjamos biržoje. Gamtinių dujų pirkimus energijos gamintojai vykdo teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis.

4. Energijos gamintojai, planuodami gamtinių dujų poreikį ir derindami gamtinių dujų tiekimo grafiką pagal sutartis su kitais gamtinių dujų tiekėjais, užtikrina šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytų sutarčių su paskirtuoju tiekėju tinkamą vykdymą ir nesudaro sutarčių, kuriomis būtų pažeidžiamas privalomas reikalavimas pirkti SGD terminalo būtinąjo kiekio dalį iš paskirtojo tiekėjo.

5. Komisija nustato protingumo kriterijus atitinkančią paskirtojo tiekėjo veiklos grąžą SGD terminalo būtinąjo kiekio daliai, kurią paskirtasis tiekėjas realizuoja už šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka Komisijos patvirtintą tikslinę gamtinių dujų ar didesnę kainą ateinantiems kalendoriniams metams, ir pagrįstas SGD terminalo būtinąjo kiekio tiekimo sąnaudas tvirtindama SGD terminalo būtinąjo kiekio tiekimo kainos skaičiavimo metodiką. Gamtinių dujų tiekimo įmonės, vykdančios paskirtojo tiekėjo veiklą, ir (ar) su ja susijusių įmonių, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatyme, gauta veiklos grąža iš SGD terminalo būtinąjo kiekio dalies, kuri viršija šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka

energijos gamintojų įsigytą gamtinių dujų kiekį, perpardavimo Komisijos nustatyta tvarka turi būti įvertinta mažinant ateinančio laikotarpio papildomą dedamąją. Komisijos vertinimas atliekamas atsižvelgiant į SGD terminalo būtinąjį kiekio dalies, kuri viršija šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka energijos gamintojų nupirktą gamtinių dujų kiekį ir kuri įsigyta vietoj atitinkamo gamtinių dujų kiekio iš kitų alternatyvių importo šaltinių, perpardavimo veiklos grąžą, neviršijant įprastinės gamtinių dujų tiekimo veikloje gaunamos grąžos.

6. Energijos gamintojai iš paskirtojo tiekėjo perka SGD terminalo būtinąjį kiekį ar šio kiekio dalį už Komisijos patvirtintą tikslinę gamtinių dujų kainą ateinantiems kalendoriniams metams. Ši kaina, vadovaujantis objektyvumo ir skaidrumo principais, apskaičiuojama Komisijos nustatyta tvarka, pagal kompetenciją įvertinant visus objektyviai numanomas reikšmingus veiksnius, įskaitant gamtinių dujų tiekimo licencijas turinčių įmonių teikiamą informaciją, bet ją neapsiribojant, ir paskelbiama ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki šios kainos taikymo laikotarpio pradžios.

7. 2. Jeigu, atsižvelgiant į energijos gamintojų gamtinių dujų vartojimo prognozes arba faktinį gamtinių dujų vartojimą, SGD terminalo būtinąjį kiekio dalį parduoti energijos gamintojams nėra galimybės, paskirtasis **Paskirtasis** tiekėjas privalo ekonomiškai naudingiausiu būdu, laikydamasis mažiausių sąnaudų ir mažiausio neigiamo poveikio gamtinių dujų kainai vartotojams, lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir skaidrumo principų, **įsigyti ir realizuoti** SGD terminalo būtinąjį kiekio **būtinąjį kiekį ar jo dalį** Lietuvos gamtinių dujų rinkoje ar tarptautinėje suskystintų gamtinių dujų rinkoje Vyriausybės nustatyta tvarka. Šioje dalyje nustatyto SGD terminalo būtinąjį kiekio realizavimo tvarkos laikymąsi prižiūri Komisija. **Paskirtojo tiekėjo parduodamo SGD terminalo būtinąjį kiekio kaina yra nereguliuojama, išskyrus Gamtinių dujų įstatymo 9 straipsnio 6 dalyje nurodytus atvejus.**

8. 3. Jeigu energijos gamintojams parduodamo SGD terminalo būtinąjį kiekio dalis yra mažesnė už SGD terminalo būtinąjį kiekį ir SGD terminalo operatorius, nepažeisdamas SGD terminalo naudotojų teisių naudotis SGD terminalu, turi technines galimybes nevykdydamas dujinimo užtikrinti SGD terminalo techninę būklę, leidžiančią atsiradus poreikiui pradėti dujinimą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą, Vyriausybės nustatyta tvarka SGD terminalo būtinąjį kiekio dujinimas gali būti nevykdomas.

4. SGD terminalo būtinąjį kiekio tiekimo pagrįstomis sąnaudomis yra laikomos sąnaudos, kurias išskirtinai patiria paskirtasis tiekėjas dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodytos veiklos vykdymo ir dėl kurių paskirtasis tiekėjas negali veikti tokiomis pat rinkos sąlygomis kaip bet kuri kita gamtinių dujų tiekimo įmonė. Paskirtojo tiekėjo SGD terminalo būtinąjį kiekio tiekimo pagrįstos sąnaudos yra:

1) skirtumas tarp paskirtojo tiekėjo už SGD terminalo būtinąjį kiekio įsigijimą mokėtinos kainos už per ataskaitinį mėnesį išdujintą ir (ar) perkrautą SGD kiekį ir Komisijos nustatytos vidutinės faktinės ataskaitinio mėnesio svertinės gamtinių dujų importo į Lietuvos Respubliką kainos (toliau – vidutinė importo kaina);

2) pagal naudojimosi SGD terminalu taisyklės viso paskirtojo tiekėjo SGD terminale technologinėms reikmėms sunaudoto SGD kiekio sąnaudos, kai paskirtasis tiekėjas yra vienintelis SGD terminalo naudotojas, turintis SGD atsargų SGD terminale, o ataskaitiniais laikotarpiais, kai SGD terminale fizinį ar virtualiai saugomą SGD kiekį likutį turi ir kiti SGD terminalo naudotojai, paskirtojo tiekėjo SGD terminale technologinėms reikmėms sunaudoto SGD kiekio, viršijančio kitų SGD terminalo naudotojų vidutinį technologinėms reikmėms sunaudotą SGD kiekį (procentinė išraiška nuo per ataskaitinį laikotarpį išdujinto SGD kiekio), sąnaudos;

3) SGD terminalo būtinąjį kiekio tiekimo ilgalaikės garantijos finansavimo sąnaudos.

5. Vidutinė importo kaina, vadovaujantis objektyvumo ir skaidrumo principais, apskaičiuojama Komisijos nustatyta tvarka, įvertinant gamtinių dujų importą vykdančių tiekimo įmonių importuojamų gamtinių dujų kainas ir kitus objektyviai reikšmingus veiksnius. Nustatant vidutinę importo kainą nevertinama importuotų ir neenergetinėms

reikmėms gamybos procesuose sunaudojamų gamtinių dujų importo kaina ir paskirtojo tiekėjo mokėtina kaina už SGD terminalo būtinojo kiekio įsigijimą.

6. Susidaręs skirtumas tarp faktinių ir prognozuotų SGD terminalo būtinojo kiekio tiekimo pagrįstų sąnaudų Komisijos nustatyta tvarka ir sąlygomis įvertinamas nustatant papildomą dedamąją.

9. ~~Teigiamas arba neigiamas skirtumas tarp šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotos paskirtojo tiekėjo už SGD terminalo būtinojo kiekio įsigijimą mokėtinos kainos ir šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka Komisijos patvirtintos tikslinės ateinančių kalendorinių metų gamtinių dujų kainos, už kurią paskirtasis tiekėjas pardavė SGD terminalo būtinajį kiekį energijos gamintojams, arba kainos, už kurią paskirtasis tiekėjas realizavo SGD terminalo būtinajį kiekį šio straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka, taip pat susidaręs skirtumas tarp faktinių ir prognozuotų pajamų ankstesniais laikotarpiais Komisijos nustatyta tvarka ir sąlygomis įvertinami nustatant papildomą dedamąją.~~

10. ~~SGD terminalo būtinojo kiekio ar kiekio dalies įsigijimo sąnaudos pagal Komisijos patvirtintą tikslinę gamtinių dujų kainą pripažįstamos pagrįstomis energijos gamintojų kuro įsigijimo sąnaudomis ir įtraukiamos į jiems taikomas valstybės reguliuojamas energijos kainas.~~

11. 7. Šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų tinkamo įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę vykdo Komisija, vadovaudamasi jos patvirtintomis Prekybos gamtinėmis dujomis priežiūros taisyklėmis ir **Vyriausybės nustatytais SGD terminalo būtinojo kiekio tiekimo reikalavimais**. Komisija jai pavestoms funkcijoms atlikti turi teisę gauti iš valstybės institucijų, įstaigų ir organizacijų, **gamtinių dujų tiekėjų** bei energetikos įmonių informaciją apie gamtinių dujų įvežimą į Lietuvos Respubliką ir iš skirtingų šaltinių įsigijamus gamtinių dujų kiekius ir **kainas**, taip pat kitą susijusią informaciją, reikalingą **vidutinei importo kainai apskaičiuoti ir faktiniam gamtinių dujų tiekimo diversifikavimui Lietuvos Respublikos gamtinių dujų rinkoje įvertinti**.

12. ~~Šiame straipsnyje nustatyti reikalavimai laikomi privaloma energetikos sektoriaus reguliuojamos veiklos sąlyga, už kurios nevykdymą ar netinkamą vykdymą, taip pat už kitus susijusius energetikos sektoriaus reguliuojamos veiklos pažeidimus energetikos įmonėms gali būti skiriamos baudos Energetikos įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyto įpareigojimo tinkamą vykdymą Vyriausybė papildomai įvertina teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis tvirtindama viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje teikiančius asmenis ir energijos gamintojams paskirstydama remtiną elektros energijos gamybos apimtį.~~

13. 8. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyto įpareigojimo taikymo **SGD terminalo būtinojo kiekio tiekimo** laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis kaip pradinis SGD terminalo eksploatavimo laikotarpis, tai yra 10 metų nuo SGD terminalo eksploatavimo pradžios, nustato Vyriausybė. Šio įpareigojimo vykdymas Vyriausybės ~~sprendimu~~ **nutarimu** gali būti sustabdytas ar nutrauktas nepasibaigus nustatytam laikotarpiui, kai Komisija, ~~suderinusi su Energetikos ministerija,~~ **atlikusi gamtinių dujų tiekimo rinkos tyrimą**, pateikia Vyriausybei išvadą, kad Lietuvos Respublikos gamtinių dujų **tiekimo** rinka yra pakankamai išvystyta ir integruota, **veikia** efektyvios konkurencijos rinkoje sąlygomis būtų, ir **Energetikos ministerija pateikia išvadą apie tai, kad Lietuvos Respublikos gamtinių dujų rinkoje yra užtikrintas diversifikuotas gamtinių dujų tiekimas ir vartojimas, energijos tiekimo saugumas ir patikimumas bei vartotojų interesų apsauga. Komisija šias aplinkybes įvertina rengdama kiekvienų metų gamtinių dujų rinkos stebėsenos ataskaitą.**

14. ~~SGD terminalo operatoriaus teikiamų paslaugų kainos reguliuojamos Gamtinių dujų įstatyme nustatyta tvarka. SGD pakartotinio dujinimo paslaugų kainos gali būti diferencijuojamos SGD terminalo naudotojų grupėms taikant mutatis mutandis Gamtinių dujų įstatymo 9 straipsnio 14 dalies nuostatas. Kainų reguliavimą gamtinių dujų sektoriuje vykdo Komisija.~~

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 ir 5 dalis, įsigalioja 2019 m. sausio 1 d.
2. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, vadovaudamasi šio įstatymo nuostatomis, apskaičiuoja ir tvirtina 2019 metų gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos, kuri įsigalioja 2019 m. sausio 1 d.
3. Elektros energijos ir (ar) šilumos energijos gamintojams, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis buvo paskirstomos remtinės elektros energijos gamybos apimtys ir (ar) kurių gaminamos energijos kaina buvo valstybės reguliuojama, įpareigojimas pirkti suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) terminalo būtinąjį kiekį iš paskirtojo tiekėjo netenka galios nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytos datos.
4. Įsigaliojus šiam įstatymui, skirtumas, susidaręs tarp paskirtojo tiekėjo faktinių ir prognozuotų SGD terminalo būtinąjo kiekio tiekimo pagrįstų sąnaudų, patirtų iki šio įstatymo įsigaliojimo, taip pat kainų skirtumas už iš požeminės gamtinių dujų saugyklos išimamo SGD terminalo būtinąjo kiekio likučio, kuris šio įstatymo įsigaliojimo metu buvo saugomas požeminėje gamtinių dujų saugykloje, įsigijimą mokėtos kainos ir ir Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo 11 straipsnio 4 dalies 1 punkte nurodytos vidutinės importo kainos, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatyta tvarka ir sąlygomis įvertinami nustatant gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos.
5. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė

2018-10-03

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėjo pavaduotoja

Dovilė Zafauskaitė

2018-10-03

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

2018-10-03